

spotkania, zarówno naukowcy, jak i uczniowie z zaproszonych szkół, dzięki czemu możliwe było spojrzenie na wiersz z wielu różnych punktów widzenia. Wnikliwa lektura tekstu wywołała ożywioną dyskusję, która nie zawsze prowadziła do wspólnych wniosków. W trakcie interpretacji formułowano również ogólniejsze uwagi, dotyczące przede wszystkim pojęcia moralności i społeczeństwa w twórczości Norwida.

Sesję zakończyły prezentacje ośrodków naukowych, które zajmują się badaniem życia i twórczości Cypriana Norwida. Jako pierwsze wystąpiły dr Elżbieta Lijewska i mgr Zofia Dambek z Pracowni Kalendarium Życia i Twórczości Cypriana Norwida UAM. W ich wystąpieniu znalazło się miejsce na omówienie działalności placówki oraz na przywołanie interesujących faktów z życia poety. Kolejnym prezentowanym ośrodkiem był Zakład Badań nad Twórczością Cypriana Norwida KUL. Dr Piotr Chlebowski i dr Włodzimierz Toruń przedstawili najnowsze publikacje pracowników tego zakładu. Opowiedzieli również o planach wydawniczych na przyszłość, wśród których bez wątpienia najważniejsze miejsce zajmuje wydanie krytyczne dzieł wszystkich Cypriana Norwida. Jako ostatni wystąpili gospodarze sesji z Pracowni Słownika Języka Cypriana Norwida UW – dr Radosław Pawelec i mgr Tomasz Korpysz. Ubarwiona wieloma anegdotami wypowiedź dra Pawelca dotyczyła przede wszystkim interesujących początków prac nad słownikiem języka Norwida. Ważnym elementem prezentacji było dokonane przez mgra Korpysza omówienie serii wydawanych przez Pracownię zeszytów tematycznych.

Poszczególne części sesji były przeplatane recytacjami i interpretacjami wokalnymi wierszy Norwida w wykonaniu studentów Akademii Teatralnej oraz uczestników Konkursu Norwidowskiego organizowanego przez XXIV LO im. Cypriana Norwida w Warszawie. Zorganizowano również wystawę prac plastycznych, wykonanych przez uczniów LO im. Norwida z Krasnegostawu.

W wypowiedziach badaczy często pojawiał się problem przybliżania twórczości autora *Vade-mecum* młodym czytelnikom. Dzięki temu, że w spotkaniu uczestniczyli miłośnicy Norwida reprezentujący różne pokolenia, wszyscy mogli spojrzeć na twórczość poety z nowej perspektywy i raz jeszcze przekonać się, że jego twórczość silnie przemawia również do najmłodszych czytelników. Pozostaje mieć nadzieję, że będzie więcej sesji skierowanych do takiego właśnie odbiorcy.

*Kamil Dziadkiewicz
Zofia Król*

WARSZAWSKIE SESJE „ŚWIAT WARTOŚCI NORWIDA”

W Roku Norwidowskim odbywały się nie tylko konferencje naukowe poświęcone życiu i twórczości autora *Promethidiona*, ale także spotkania o charakterze popularyzatorskim. Jedno z nich, 18 czerwca w kościele pw. św.św. Brata Alberta

i Andrzeja Apostoła w Warszawie, zorganizował Polski Związek Kobiet Katolickich oraz Duszpasterstwo Środowisk Twórczych. Sesja „Świat wartości Norwida” rozpoczęła się mszą św. odprawioną w intencji poety przez ks. prof. Wiesława Niewęglowskiego, zamknął ją zaś występ Mai Komorowskiej, która zaprezentowała fragmenty Norwidowskiej *Do Najświętszej Panny Marii. Litanii*.

Część naukową spotkania otworzyła s. Alina Merdas, która wygłosiła prelekcję „Norwid – człowiek wiary”, obficie ilustrowaną cytatami z całej – nie tylko poetyckiej – spuścizny Norwida. Referentka – wykorzystując istniejące prace norwidologiczne – wskazywała na wagę sacrum i związanych z nim wartości w życiu i twórczości autora *Modlitwy*. Siostra Merdas podkreślała, że poeta – w przeciwieństwie do innych wielkich romantyków – ustrzegł się heterodoksji, pozostał wierny chrześcijaństwu i papieżowi, choć jednocześnie nie był w stosunku do nich bezkrytyczny. Autorka wiele uwagi poświęciła Biblii jako inspiracji artystycznej, a przede wszystkim jako źródłu norm moralnych Norwida, wskazała też, że w jego twórczości pojawia się wiele wątków modlitewnych oraz refleksji nad charakterem i wagą sakramentów. Autor *Promethidiona* – zdaniem autorki – niewątpliwie był człowiekiem wiary, i to wiary głębokiej, autentycznie przeżywanej; wiary, która w znaczący sposób wpływała na jego życie. Chrześcijaństwo poety jawi się przy tym jako chrześcijaństwo otwarte, nowoczesne, w wielu punktach zgodne z duchem Vaticanum II.

Niektóre wątki referatu s. Aliny Merdas zostały podjęte podczas panelu „Jakie wartości?...”, w którym uczestniczyli warszawscy badacze twórczości Norwida: prof. Jadwiga Puzynina, dr Bernadetta Kuczera-Chachulska, mgr Anna Kadyjewska, mgr Tomasz Korpysz i mgr Piotr Sobotka. Panel miał charakter nie pozbawionej akcentów polemicznych rozmowy, podczas której w skrócie przedstawione zostały najważniejsze dla Norwida wartości. Uczestnicy dyskusji – przywołując liczne Norwidowskie konteksty – opowiadali zarówno o wartościach wyższych, transcendentnych, jak i instrumentalnych. Rozważaniom poddano m.in. Norwidowskie rozumienie sacrum, modlitwy, prawdy, wolności, piękna, sztuki, ale też pracy, aktywności, oryginalności, autentyczności itp.

Wystąpienia badaczy twórczości Norwida stały się swego rodzaju wprowadzeniem do rozmowy ogólnej, w której – niekiedy w osobistym i emocjonalnym tonie – wzięło udział wielu uczestników spotkania. Poruszane tematy okazały się niezwykle ważne i wywołały długą, wielogłosową dyskusję na temat świata wartości Norwida, ich aktualności dzisiaj, potrzebie ich realizacji i trudności z tym związanych. Wiele uwag dotyczyło obecności Norwida w szkole oraz kłopotom z wprowadzaniem jego twórczości na lekcje języka polskiego. Deklarowane i realizowane przez poetę wartości są – jak podkreślali niemal wszyscy uczestnicy dyskusji – bardzo bliskie ludziom początku XXI w.

Sesja stała się okazją do spotkania przedstawicieli różnych środowisk, profesji i pokoleń – wszystkich tych, dla których Cyprian Norwid, jego twórczość i świat jego wartości pozostają wciąż ważne, aktualne i warte nowych, pogłębionych refleksji.

Duże zainteresowanie czerwcowym spotkaniem spowodowało, że sympozjum postanowiono powtórzyć dla innego grona słuchaczy. Tym razem współorganizatorami obok Pracowni Słownika Języka Cypriana Norwida były: Polski Związek Kobiet

Katolickich, Fundacja „Bonum” i parafia pw. św. Stanisława Kostki w Warszawie. Sesję rozpoczęła msza św. odprawiona przez ks. prałata Zygmunta Malackiego, a referaty wprowadzające wygłosili: s. dr Alina Merdas – „Norwid-człowiek wiary” oraz ks. dr Antoni Dunajski – „Norwidowe piękno jako kształt miłości”. Zasadniczą częścią spotkania była dyskusja nad światem wartości Norwida, poprzedzona panelem, w którym wzięli udział: prof. Jadwiga Puzynina, mgr Anna Kadyjewska, ks. dr Antoni Dunajski, mgr Tomasz Korpysz oraz mgr Piotr Sobotka. Sesję zakończyły recytacje wierszy Norwida w wykonaniu Jerzego Zelnika.

Tomasz Korpysz

UROCZYSTOŚCI NORWIDOWSKIE W DĄBRÓWCE

Opodal ważnego szlaku komunikacyjnego Warszawa–Białystok w powiecie wołomińskim leży mała miejscowość gminna Dąbrówka. Tutaj 1 października 1821 r. został ochrzczony Cyprian Norwid. W 180. rocznicę tego wydarzenia w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego odbyła się uroczysta msza św. W obecności biskupa ordynariusza diecezji warszawsko-praskiej ks. Kazimierza Romaniuka i wielu parafian na jednej ze ścian kościoła została odsłonięta i poświęcona nowa tablica upamiętniająca chrzest Cypriana Norwida. Na dużej powierzchni mosiężnej blachy wypukłymi literami umieszczono napis, którego treść odpowiada znanemu tekstowi opublikowanemu przez Juliusza W. Gomulickiego w 11. tomie *Pism wszystkich* Cypriana Norwida jako ŚWIADCTWO URODZENIA CYPRIANA NORWIDA.

W kruchości kościoła znajduje się także inna, dużo wcześniejsza tablica, o wiele skromniejsza od tej nowej. Na czarnym marmurze niewielkich rozmiarów wryto następujące słowa: „W tym kościele 1.X.1821 roku został ochrzczony Cyprian Xawery Gerard Walenty NORWID”.

Po mszy św. na miejscowym cmentarzu przy symbolicznym grobie matki poety, zmarłej w 1825 r., po okolicznościowych przemówieniach przedstawicieli Kościoła i lokalnych władz samorządowych odmówiono modlitwę i poświęcono nowo położoną płytę nagrobną z napisem:

Matka chrześcijańskiego myśliciela i artysty Cypriana Kamila Norwida Ludwika Norwidowa córka Anny i Ludwika Zdzieborskich. Spoczęła na cmentarzu parafialnym w Dąbrówce dnia 11 kwietnia 1825 r. Na wieczną pamiątkę Samorząd i mieszkańcy Gminy Dąbrówka. Dąbrówka A.D. 2001.

Złożenie licznych wieńców i wiązanek kwiatów zakończyło tę część uroczystości.

Później wszyscy uczestniczący w uroczystości przeszli do Urzędu Gminy, gdzie wysłuchali recytacji wierszy Norwida w wykonaniu młodzieży szkolnej z Dąbrówki.